

**Bodens
kommun**

Revisorerna

2020-04-01

**Kommunfullmäktige i
Bodens kommun**

Revisionsberättelse för år 2019

Vi har granskat kommunstyrelsens och övriga nämnders verksamhet samt i vår roll som utsedda lekmannarevisorer och förtroendevalda revisorer även verksamheten i kommunens företag. Granskningen har utförts i enlighet med kommunallagen, god revisionsned i kommunal verksamhet samt kommunens revisionsreglemente.

Granskningen har inriktats mot kommunstyrelsens och de övriga nämndernas styrning, uppföljning och kontroll. Vi har så långt som möjligt bedömt ändamålsenlighet och effektivitet i verksamheten, samt granskat räkenskaperna och den interna kontrollen. Vi har i våra prioriteringar av granskningsinsatser utgått från en bedömning av väsentlighet och risk och omsatt prioriteringarna i en revisionsplan för året. Revisionsinsatserna har genomförts i form av löpande granskning av protokoll och material, dialoger med företrädare för styrelse/nämnder, översiktlig granskning av styrelsens respektive nämndernas ansvarsutövande, och verksamhetsföreträdare samt fördjupade granskningsinsatser där vi så funnit erforderligt.

Vi bedömer sammantaget

- att styrelsen och nämnderna, undantaget socialnämnden, till stora delar har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt med tillräcklig intern kontroll. Vår granskning visar dock att det finns vissa utvecklingsbehov avseende såväl styrning som kontroll.
- att socialnämnden i huvudsak bedriver en ändamålsenlig verksamhet, men att verksamheten inte bedrivs på ett tillfredsställande sätt ur ekonomisk synpunkt samt vad gäller styrning och delvis även intern kontroll.
- att kommunens årsredovisning är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningsned, och ger en rättvisande bild av årets resultat.
- att årsredovisningens resultat delvis är förenligt med de **finansiella mål** fullmäktige beslutat om avseende god ekonomisk hushållning
- att årsredovisningens resultat delvis är förenligt med de **verksamhetsmässiga mål** fullmäktige beslutat om avseende god ekonomisk hushållning

Till revisionsberättelsen har bl a bilagts en redogörelse som utgör underlag till revisionsberättelsen och vår sammantagna bedömning samt ger en bild av den revision som bedrivits under året.

Ansvarsfrihet

Vi riktar anmärkning mot Socialnämnden till följd av brister i nämndens styrning och ekonomiska måluppfyllelse. Vi grundar detta på att:

- Nämnden inte vidtagit tillräckliga åtgärder för att komma till rätta med det ekonomiska underskottet och anpassa verksamheten till tilldelad budgetram, vilket vi noterat även föregående år.
- Nämndens beslut om åtgärder inte har omfattat mer än knappt hälften av det kända anpassningsbehovet.
- Beslutade åtgärder inte fått avsedd effekt samt att det finns beslutade åtgärder som inte har verkställts.

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar styrelsen och övriga nämnder, inklusive socialnämnden, samt de enskilda förtroendevalda i dessa organ ansvarsfrihet.

Vi tillstyrker att kommunens årsredovisning godkänns.

Boden kommuns revisorer

Per-Ulf Sandström
Ordförande

Roland Dahlqvist
Vice Ordförande

Michael Sundberg

Per-Olof Planting

Leif Nordström

Eija Andersson

Robert Larsson

Robert Lund

Kent Barkestedt

Per-Ulf Sandström har p g a jäv inte medverkat i granskning av fastighetsnämnden och överförmyndarnämnden.

Till revisionsberättelsen hör bilagorna:

Revisorernas redogörelse 2019

Bilaga 1

Förteckning över sakkunnigas rapporter

Bilaga 2

Granskningsrapporter och revisionsberättelser
för de kommunala företagen

Bilaga 3

**Bodens
kommun**

Kommunrevisionen

2020-04-01

Bilaga 1
till revisionsberättelse 2019

Kommunfullmäktige i Bodens kommun

Revisorernas redogörelse 2019

Den årliga **grundläggande granskningen** av styrelsens och nämndernas ansvarsutövande som är av övergripande karaktär har genomförts genom att löpande under året följa nämndernas verksamhet bl a via protokoll och månadsrapportering samt i samband med granskningen av delårsrapporten. Avslutningsvis har vi genomfört en dokumentationsgranskning med inriktning på styrning och kontroll som sedan utgjort underlag för överläggningar med respektive styrelse/nämnd.

I det följande presenteras **våra bedömningar utifrån vår grundläggande granskning** av kommunstyrelsen och respektive nämnd. Vår sammantagna bedömning är att:

- **Kommunstyrelsen, Ks**, i allt väsentligt har bedrivit en ändamålsenlig verksamhet på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, samt att den interna kontrollen i allt väsentligt har varit tillräcklig.
- **Socialnämnden, Socn**, i begränsad utsträckning har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt, och från ekonomisk synpunkt på ett inte tillfredsställande sätt. Vi bedömer att den interna kontrollen inte har varit helt tillräcklig.
- **Utbildningsnämnden, Utbn**, i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt, och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi bedömer vidare att den interna kontrollen i allt väsentligt har varit tillräcklig.
- **Fastighetsnämnden, Fastn**, i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt. Nämnden bedöms från ekonomisk synpunkt ha bedrivit verksamheten på ett tillfredsställande sätt. Den interna kontrollen bedöms i allt väsentligt ha varit tillräcklig.
- **Miljö- och byggnämnden, MoBn**, i allt väsentligt bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt, och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi bedömer att den interna kontrollen i allt väsentligt har varit tillräcklig.
- **Kultur-, fritids- och ungdomsnämnden, KFUn**, i allt väsentligt bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt, men inte helt på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi bedömer att den interna kontrollen i allt väsentligt har varit tillräcklig.
- **Överförmyndarnämnden, ÖFMn**, i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Den interna kontrollen bedöms dock inte ha varit helt tillräcklig.

Resultatet av de **fördjupade granskningar** vi genomfört redovisas nedan:

- Vår granskning, som lekmannarevisorer i **Bodens Utveckling AB, Boden Event AB samt Boden Arena fastighets AB**, av bolagens **interna styrning och kontroll** utifrån den s k COSO-modellens ramverk, visade att den interna styrningen och kontrollen inte var tillräcklig inom de granskade bolagen. Utifrån detta rekommenderade vi bl a att bolagen genomför en analys över respektive bolagsstyrelsens behov av kunskapshöjande aktiviteter gällande ansvar och arbete med intern styrning och kontroll.
- Vår granskning av **KFUn:s styrning och kontroll av kulturverksamheten** visade bl a nämnden delvis har säkerställt att kulturverksamheten styrs på ett ändamålsenligt sätt, att nämnden säkerställt att kulturverksamheten bedrivs på ett ur ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, samt att nämnden delvis säkerställt en tillräcklig intern kontroll. Vi rekommenderade därför nämnden att bl a vidta åtgärder gällande hantering och återrapportering av föreningsbidrag, samt att analysera risker inom kulturområdet. Särskilt vad gäller hyresinbetalningar.
- Vår granskning av **Socn styrning och kontroll avseende insatser till barn och unga** visade att nämnden till övervägande del har säkerställt en ändamålsenlig styrning avseende insatser till barn och unga samt att den interna kontrollen till övervägande del är tillräcklig. Samtidigt visar granskningsresultaten på ett antal förbättringsbehov. Vi rekommenderade därför Socn att bl a verka för att säkerställa att arbetet med ekonomi i balans är implementerat inom verksamheterna, samt att nämnden löpande följer upp åtgärder utifrån brister som framkommer i förvaltningens egenkontroll.
- Vår granskning av **delårsrapporten 2019** visade att delårsrapporten i allt väsentligt är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed i övrigt. Vidare att prognosen i rapporten var att balanskravet inte kommer att uppfyllas för år 2019. Vidare såg vi med oro på utvecklingen för socialnämnden där prognosen för året (vid tidpunkten för delårsrapporten) visade på ett underskott inom samtliga verksamhetsområden (förutom bistånd) med totalt 30,9 mnkr för 2019.
- Vår granskning inom området **Ks' finansiella planering**, kopplat till kommunallagens krav på god ekonomisk hushållning, visade att Ks delvis bedriver arbetet med finansiell planering och resursfördelning på ett ändamålsenligt sätt, samt att den interna kontrollen inom området delvis är tillräcklig. Vi rekommenderade därför Ks att pröva hur den finansiella planeringen, och riskanalyser kopplade till budgetplaner, för kommunens samlade verksamhet (inkl företagen) kan utvecklas till kommande år.
- Vår granskning av **Ks, MoBn samt Bodenbo** inom **området etik, korruption och oegentligheter** (EKO) visade att arbetet med EKO-frågor inte bedrivs på ett ändamålsenligt sätt och att den interna kontrollen inom granskningsområdet inte är tillräcklig. Vi rekommenderade därför att det upprättas riktlinjer för det förebyggande arbetet gällande EKO-frågor samt rutiner för hur EKO-risker hanteras. Vidare att det säkerställs att medarbetare löpande får information om aktuella styrdokument inom området, samt att rutiner läggs fast för uppföljning och återrapportering till styrelser och nämnder avseende risker och inträffade händelser inom området.

- Vår löpande granskning av **Socn:s ekonomiska styrning och kontroll** visade att nämnden under året inte nått måluppfyllelse för i första hand ekonomin med ett ökande underskott. Beslutade åtgärder för ekonomi i balans har inte omfattat mer än hälften av det vid ingången av året kända besparingsbehovet, samt vidtagna åtgärder har inte gett avsedd ekonomisk effekt.
- Vår granskning av **årsredovisning 2019** visade att årsredovisningen huvudsakligen redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen. I övrigt visar granskningen att kommunen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans och vi ser att årsredovisningens resultat delvis är förenligt med de finansiella mål fullmäktige beslutat om avseende god ekonomisk hushållning. Vad gäller det verksamhetsmässiga perspektivet är vår bedömning att kommunen delvis uppnår god ekonomisk hushållning i det verksamhetsmässiga perspektivet.

Sedan Ks avgivit årsredovisningen har effekterna av Covid-19 blivit allt mer tydliga i samhället. Vi vill därför fästa uppmärksamheten på att det i förvaltningsberättelsen inte finns någon riskanalys eller information kopplat till Corona-epidemins effekter på verksamhet eller ekonomi. Vår bedömning är att epidemin kan komma att få stora effekter på såväl kommunens verksamhet som ekonomi under år 2020 och framåt. Det kan bli innebära negativa effekter i form av såväl ökade kostnader inom vissa verksamheter som lägre skatteintäkter samt förändringar i statsbidrag.

- Vår granskning av kommunens/**Ks´ fordonshantering** visade att denna i allt väsentligt bedrivs på ett ändamålsenligt sätt och att den interna kontrollen inom området i allt väsentligt är tillräcklig samtidigt som viss utvecklingspotential finns. Vi rekommenderade därför Ks att vidta åtgärder för att ytterligare öka andelen biogasanvändning i kommunens fordon, samt att på ett systematiskt sätt följa upp uppsatta mål för området.
- Under året har även en förstudie genomförts avseende **Utbns:s arbete för att motverka psykisk ohälsa och omfattande frånvaro i grundskolan**.
- Under året har vi inlett en granskning av **Socn:s arbete med äldreomsorgens resultat** vilken kommer slutföras inom ramen för 2020 års revision.

**Bodens
kommun**

Kommunrevisionen

2020-04-01

Bilaga 2
till revisionsberättelse 2019

Kommunfullmäktige i
Bodens kommun

Förteckning över sakkunnigas rapporter

Intern styrning och kontroll – Lekmannarevisorerna Bodens kommunala företag
(maj 2019)

Styrning och kontroll av KFU-nämndens kulturverksamhet
(juni 2019)

Socialtjänstens insatser till barn och unga
(september 2019)

Granskning av delårsrapport 2019
(oktober 2019)

Kommunens beredskap avseende EKO-frågor - Etik, Korruption, Oegentligheter
(november 2019)

Fordonshantering
(mars 2020)

Grundläggande granskning av styrelsens och nämndernas ansvarsutövande
(mars 2020)

Granskning av årsredovisning 2019
(mars 2020)

**Bodens
kommun**

Kommunrevisionen

2020-04-01

Bilaga 3
till revisionsberättelse 2019

Kommunfullmäktige i
Bodens kommun

Granskningsrapporter och revisionsberättelser för de kommunala företagen

I vår roll som lekmannarevisorer i de kommunala aktiebolagen och förtroendevalda revisorer i bostadsstiftelsen har vi även granskat verksamheten i de kommunala företagen. Vårt uppdrag är att pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och ur ekonomisk synpunkt tillfredställande samt om den interna kontrollen är tillräcklig.

Till denna bilaga har fogats granskningsrapporter och revisionsberättelser för

- Bodens Kommunföretag AB
- Bodens Energi AB
- Bodens Energi Nät AB
- Bodens Utveckling AB
- Boden Science Park Fastighet AB
- Boden Business Park Fastighet AB
- Boden Event AB
- Boden Arena Fastighets AB
- Bodens Näringsfastigheter AB
- Centrumfastigheter i Boden AB
- Boden Business Park AB
- Stiftelsen Bodenbo

För våra bedömningar avseende företagen hänvisas till granskningsrapporter för de kommunala aktiebolagen respektive revisionsberättelsen för stiftelsen.

Angående Energiproduktion i Norrbotten AB, helägt dotterbolag till Bodens Energi AB: För 2019 har det ej utsetts någon lekmannarevisor varför ingen granskningsrapport har upprättats för detta bolag.

Bodens
kommun

Förtroendevalda revisorer 2020-03-17

För kännedom:
Kommunfullmäktige i Bodens kommun

Till styrelsen i:
Stiftelsen Bodenbo, org. nr 898500-0622

Av kommunen utsedda förtroendevalda revisorers revisionsberättelse för stiftelsen Bodenbo år 2019

Vi, av fullmäktige i Bodens kommun utsedda förtroendevalda revisorer, har granskat stiftelsens förvaltning för år 2019. Vårt uppdrag är att granska om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om den interna kontrollen är tillräcklig. Granskningen har utförts enligt god revisionsred i kommunal verksamhet, med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och prövning.

Under verksamhetsåret 2019 har vi genomfört vår granskning genom att löpande under året följa stiftelsens verksamhet bl.a. via protokoll, träff med VD och träff med stiftelsens styrelse. I samband med träff med stiftelsens styrelse skedd även utbyte av information/granskningsiakttagelser med stiftelsens auktoriserade revisor.

Med utgångspunkt i vår granskning under året vill vi lyfta fram följande iakttagelser:

- Stiftelsens styrelse kan i rimlig utsträckning verifiera att stiftelsens verksamhet har bedrivits på ett ändamålsenligt sätt under 2019. Bedömningen baseras på styrning över verksamhet och ekonomi har upprättats i enlighet med stiftelsens stadgar. I sammanhanget noteras dock att företagets måluppfyllelse är svag.
- Stiftelsens styrelse kan i rimlig utsträckning verifiera att företagets verksamhet har bedrivits på ett ur ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt under 2019. Bedömningen baseras på företagets ekonomiska måluppfyllelse.
- Den interna kontrollen inom granskat område bedöms vara tillräcklig. Bedömningen baseras på att styrelsen kan verifiera att den utövat styrning över sin verksamhet och ekonomi. Dock ser vi att styrelsen behöver utveckla sin uppföljning och utvärdering av företagets affärsplan och formulerade mål för verksamheten. Därigenom skapas bättre förutsättningar för styrelsen att fatta beslut om aktiva åtgärder vid signaler om bristande måluppfyllelse.
- Stiftelsen har även omfattats av en fördjupad granskning under 2019. Granskningen rörde etik, korruption och oegentligheter (EKO) med inriktning mot bl.a. styrdokument, förebyggande arbete, EKO-frågor inom den interna kontrollen samt uppföljning och rapportering. Förutom stiftelsen ingick kommunstyrelsen och miljö- och byggnämnden i granskningen. Granskningen visade att arbetet med EKO-frågor inte bedrevs på ett ändamålsenligt sätt och att den interna kontrollen inte var tillräcklig. Dock konstaterades det i granskningen att Bodenbo, i förhållande till kommunstyrelsen och miljö- och byggnämnden, visade ett något bättre resultat avseende styrdokument och kännedom i organisationen om EKO-frågor samt hur eventuella missförhållanden skulle rapporteras.

Boden 2020-03-17

Michael Sundberg

Leif Nordström

Bilaga: " Granskningsredogörelse - Grundläggande granskning Bodenbo -19", PwC februari 2020

Postadress	Telefon	E-post	Organisationsnummer
961 86 Boden	0921-620 00 vx. med direktval	kommunen@boden.se	212000-2767